

§ 16- 19 Θεματικός πυρήνας : Οι κινήσεις των αντιπάλων και η
άλωση της Λαμψάκου

Κεφ.1 [16]

Οί δ' Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Σάμου ὀρμώμενοι τὴν βασιλέως (γῆν) κακῶς ἐποίουν,

καί ἐπὶ τὴν Χίον καί τὴν Ἔφεσον ἐπέπλεον,

καί παρεσκευάζοντο πρὸς ναυμαχίαν,

καί στρατηγούς πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι προσείλοντο Μένανδρον, Τυδέα,

Κηφισόδοτον.

Ασκήσεις

ΚΛΙΣΗ

ὁ βασιλεύς

οἱ .....

- τοῖς ὑπάρχουσι : σας δίνονται οἱ ἀρχικοί χρόνοι τοῦ ρήματος ὑπάρχω (ὑπάρχω /ὑπῆρχον /ὑπάρξω / ὑπῆρξα /ὑπῆρχα /ὑπῆρχειν). Με βάση αὐτοῦς νὰ γράψετε τὶς μετοχές τῶν υπόλοιπων χρόνων στοῦ ἴδιου γένους, ἀριθμοῦ καὶ πτώσης.

- **ὄρμῶμαι** : ο παρακείμενος του ρήματος είναι *ὄρμημαι*. Να σχηματίσετε το αντίστοιχο απαρέμφατο και μετοχή και στα 3 γένη.

- **παρασκευάζω** : σχηματισμός παρακειμένου →

- Ποιες από τις παρακάτω λέξεις συνδέονται ετυμολογικά με το ρήμα *αἰρῶ* /*αἰρούμαι* και ποιες με το ρήμα *αἴρω* = *υψώνω*, *σηκώνω*

έξαρση, καθαίρεση, διαιρετέος, μετέωρος, αιρετικός, αέρας, αιωρούμαι, ανάρτηση, αφηρημένος

- Ποιες από τις παρακάτω λέξεις συνδέονται ετυμολογικά με το ὄρμῶ, ῶ και ποιες με το ὄρμέω -ῶ ;

αφορμή, ορμονικός, ὄρμος, ορμητήριο, προσορμίζομαι, παρορμητικός

- Να συνδέσετε τις λέξεις στην αριστερή στήλη με την αρχαιοελληνική λέξη της δεξιάς στήλης στην οποία ανάγονται ετυμολογικά :

διορατικός	
ορισμένος	
ἀόριστος	ὄρῶ, ῶ
ορειβάτης	
ορολογία	
οροπέδιο	τό ὄρος
ορίζοντας	
πανόραμα	ὄ ὄρος
ορεσίβιος	

- Ποια /ποιες από τις παρακάτω λέξεις δεν συνδέονται ετυμολογικά με το ρήμα *λαμβάνω* ;
χειρολαβή, λήμμα, έλλειμμα, λιποτάκτης, λάφυρο, κατειλημένος, κατάλοιπο, λείψανο

Ξενοφώντος Ἑλληνικά

[17] Λύσανδρος δ' ἐκ τῆς Ῥόδου παρά τήν Ἰωνίαν ἐκπλεῖ πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον πρὸς τε τῶν πλοίων τὸν ἔκπλουν καὶ ἐπὶ τὰς ἀφεστηκυίας αὐτῶν πόλεις.

Ἀνήγοντο δέ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Χίου πελάγιοι·

[18] ἢ γὰρ Ἀσία πολεμία αὐτοῖς ἦν.

Λύσανδρος δ' ἐξ Ἀβύδου παρέπλει εἰς Λάμψακον σύμμαχον οὖσαν Ἀθηναίων· καὶ οἱ Ἀβυδηνοὶ καὶ οἱ ἄλλοι παρῆσαν πεζῇ· ἡγεῖτο δέ Θώραξ Λακεδαιμόνιος.

[19] Προσβαλόντες δέ τῃ πόλει αἰροῦσι κατὰ κράτος, καὶ διήρπασαν οἱ στρατιῶται οὖσαν πλουσίαν καὶ οἴνου καὶ σίτου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων πλήρη· τὰ δέ ἐλεύθερα σώματα πάντα ἀφῆκε Λύσανδρος.

Ἀσκήσεις

- τὸν ἔκπλουν : κλητική ενικού και δοτική πληθυντικού →
- ὁ πλοῦς : γενική και δοτική ενικού, ονομαστική πληθυντικού →
- τὰς πόλεις : κλίση στον ενικό –πληθυντικό

ΕΝΙΚΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

- τό κράτος : κλίση στον ενικό –πληθυντικό

ΕΝΙΚΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

- τό ἐλεύθερον σῶμα : πλάγιες πτώσεις και στους δύο αριθμούς :

- ό / ή πλήρης   οί / αί πλήρεις

τό πλήρες

τά πλήρη

- παρήσαν : να γραφεί το ίδιο πρόσωπο του ενεστώτα και να γίνει εγκλιτική αντικατάσταση

- προσβαλόντες (μετοχή αορ. β' του ρήμ. προσβάλλω) :
να σχηματιστεί η μετοχή ενεστώτα και παρακειμένου στον ίδιο τύπο (πρκ. βάλλω = βέβληκα)

§ 20 – 24 : Θεματικός πυρήνας : Η πρόκληση των Αθηναίων για ναυμαχία και η τακτική του Λύσανδρου

[20] Οί δ' Αθηναῖοι κατά πόδας πλέοντες ώρμίσαντο τῆς Χερρονήσου ἐν Ἐλαιούντι ναυσίν ὀγδοήκοντα καί ἑκατόν. Ἐνταῦθα δὴ ἀριστοποιούμενοι αὐτοῖς ἀγγέλλεται τά περὶ Λάμπρακον, καί εὐθύς ἀνήχθησαν εἰς Σηστόν.

[21] Ἐκεῖθεν δ' εὐθύς ἐπισιτισάμενοι ἔπλευσαν εἰς Αἰγὸς ποταμούς ἀντίον τῆς Λαμψάκου· διεῖχε δ' ὁ Ἑλλήσποντος ταύτην σταδίους ὡς πεντεκαίδεκα. Ἐνταῦθα δὴ ἐδειπνοποιοῦντο.

[22] Λύσανδρος δὲ τῇ ἐπιούσῃ νυκτί, ἐπεὶ ὀρθρὸς ἦν, ἐσήμανεν εἰς τὰς ναῦς ἀριστοποιησαμένους εἰσβαίνειν, πάντα δὲ παρασκευασάμενος ὡς εἰς ναυμαχίαν καί τὰ παραβλήματα παραβάλλον, προεῖπεν ὡς μηδεὶς κινήσοιτο ἐκ τῆς τάξεως μηδέ ἀνάξοιτο.

Ασκήσεις

1. ώρμίσαντο : εγκλιτική αντικατάσταση

οριστική :	υποτακτική :
ευκτική :	προστακτική :
απαρέμφατο :	μετοχή :

2. ἀνήχθησαν : εγκλιτική αντικατάσταση

οριστική :	υποτακτική :
ευκτική :	προστακτική :
απαρέμφατο :	μετοχή :

3. ἐπισιτισάμενοι : να γραφεί η μετοχή ενεστώτα και μέλλοντα, στον ίδιο τύπο.
4. ἔπλευσαν : να κλιθεί η προστακτική του ίδιου χρόνου.
5. τῇ ἐπιούσῃ νυκτί, τῆς τάξεως, τὰς ναῦς, τοὺς πόδας : να γραφεί η ίδια πτώση του άλλου αριθμού.
6. κινήσοιτο, ἀνάξοιτο : να γραφεί το ίδιο πρόσωπο στην οριστική του ίδιου χρόνου, καθώς και το απαρέμφατο του ίδιου χρόνου.
7. Με ποιες λέξεις του αρχαίου κειμένου συνδέονται ετυμολογικά οι ακόλουθες λέξεις της νέας ελληνικής;
ανεμπόδιστα, παραγωγή, αποχή, σχέδιο, επιβάτης, διαβήτης, απόβλητα
8. Ποιες από τις παρακάτω λέξεις ανάγονται ετυμολογικά στο ρήμα βαίνω ;
παράβαση, βαθμός, βηματίζω, βαγόνι, βάθος, βωμός, βάρκα

[23] Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἄμα τῷ ἡλίῳ ἀνίσχοντι

ἐπὶ τῷ λιμένι παρετάξαντο ἐν μετώπῳ ὡς εἰς ναυμαχίαν.

Ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀντανήγαγε Λύσανδρος, καὶ τῆς ἡμέρας ὀψέ ἦν,

ἀπέπλευσαν πάλιν εἰς τοὺς Αἰγὸς ποταμούς.

[24] Λύσανδρος δὲ τὰς ταχίστας τῶν νεῶν ἐκέλευσεν

ἔπεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, ἐπειδὴν δὲ ἐκβῶσι, κατιδόντας ὅ,τι ποιοῦσιν

ἀποπλεῖν καὶ αὐτῷ ἐξαγγεῖλαι.

Καὶ οὐ πρότερον ἐξεβίβασεν ἐκ τῶν νεῶν πρὶν αὐταὶ ἤκον.

Ταῦτα δ' ἐποίει τέτταρας ἡμέρας· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπανήγοντο.

§ 25 - 26 Θεματικός πυρήνας : Η ανησυχία του Αλκιβιάδη

[25] Αλκιβιάδης δέ κατιδὼν ἐκ τῶν τειχῶν τοὺς μὲν Ἀθηναίους

ἐν αἰγιαλῷ ὀρμουῖντας καὶ πρὸς οὐδεμιᾶ πόλει,

τά δ' ἐπιτήδεια ἐκ Σηστοῦ μετιόντας πεντεκαίδεκα σταδίους ἀπὸ τῶν νεῶν,

τοὺς δέ πολεμίους ἐν λιμένι καὶ πρὸς πόλει ἔχοντας πάντα,

οὐκ ἐν καλῷ ἔφη αὐτοὺς ὀρμεῖν,

ἀλλὰ μεθορμίσαι εἰς Σηστόν παρήνει πρὸς τε λιμένα καὶ πρὸς πόλιν ·

[26] οὗ ὄντες ναυμαχήσετε, ἔφη, ὅταν βούλησθε.

Οἱ δέ στρατηγοί, μάλιστα δέ Τυδεὺς καὶ Μένανδρος, ἀπιέναι αὐτόν ἐκέλευσαν ·

αὐτοὶ γάρ νῦν στρατηγεῖν, οὐκ ἐκείνον. καὶ ὁ μὲν ᾤχετο.

Ενισχυτική διδασκαλία Α' Λυκείου
Ξενοφώντος Ἑλληνικά

[27] Λύσανδρος δ', ἐπεὶ ἦν ἡμέρα πέμπτη ἐπιπλέουσι τοῖς Ἀθηναίοις, εἶπε τοῖς παρ' αὐτοῦ ἐπομένοις, ἐπὶ κατίδωσιν αὐτοῦς ἐκβεβηκότας καὶ ἐσκεδασμένους κατὰ τὴν Χερρόνησον (ὅπερ ἐποίουν πολὺ μᾶλλον καθ' ἑκάστην ἡμέραν, τὰ τε σιτία πόρωθεν ὠνούμενοι καὶ καταφρονοῦντες δὴ τοῦ Λυσάνδρου, ὅτι οὐκ ἀντανῆγεν), ἀποπλέοντας τοῦμπαλιν παρ' αὐτόν ἄραι ἀσπίδα κατὰ μέσον τὸν πλοῦν. Οἱ δὲ ταῦτα ἐποίησαν ὡς ἐκέλευσε.

Ασκήσεις

- κατίδωσι : εγκλιτική αντικατάσταση
- ἐκβεβηκότας: μετοχή ενεστώτα στον ίδιο τύπο
- ἀντανῆγεν :να γραφεί το ίδιο πρόσωπο στον αόριστο β'και να γίνει εγκλιτική αντικατάσταση
- ἐποίησαν, ἐκέλευσε : να κλιθεί η προστακτική του ίδιου χρόνου

[28] Λύσανδρος δ' εὐθύς ἐσήμανε τὴν ταχίστην πλεῖν : συμπαρήει δέ καί Θώραξ τό πεζόν ἔχων. Κόνων δέ ἰδὼν τὸν ἐπίπλουν, ἐσήμανεν εἰς τὰς ναῦς βοηθεῖν κατὰ κράτος. Διεσκεδασμένων δέ τῶν ἀνθρώπων, αἱ μὲν τῶν νεῶν δίκροτοι ἦσαν, αἱ δέ μονόκροτοι, αἱ δέ παντελῶς κεναί· ἡ δέ Κόνωνος καὶ ἄλλαι περὶ αὐτὸν ἑπτὰ πλήρεις ἀνήχθησαν ἄθροαι καὶ ἡ Πάραλος, τὰς δ' ἄλλας πάσας Λύσανδρος ἔλαβε πρὸς τῇ γῆ. Τούς δέ πλείστους ἄνδρας ἐν τῇ γῆ συνέλεξε· οἱ δέ καὶ ἔφυγον εἰς τὰ τειχύδρια.

Ασκήσεις

- ἐσήμανε, ἀνήχθησαν, ἔλαβε, συνέλεξε, ἔφυγον : εγκλιτική αντικατάσταση

- τὸν ἐπίπλουν : ἡ ἴδια πτώση τοῦ ἄλλου ἀριθμοῦ
- πλήρης ναῦς : κλίση σε ἐνικό πληθυντικό

Ενισχυτική διδασκαλία Α' Λυκείου

Οι ενέργειες του Κόνωνα

[29] Κόνων δέ ταῖς ἑννέα ναυσὶ φεύγων, ἐπεὶ ἔγνω τῶν Ἀθηναίων τὰ πράγματα διεφθαρμένα, κατασχών ἐπὶ τὴν Ἀβαρνίδα τὴν Λαμψάκου ἄκραν ἔλαβεν αὐτόθεν τὰ μεγάλα τῶν Λυσάνδρου νεῶν ἰστία, καὶ αὐτὸς μὲν ὀκτῶ ναυσὶν ἀπέπλευσε παρ' Εὐαγόραν εἰς Κύπρον, ἡ δὲ Πάραλος εἰς τὰς Ἀθήνας ἀπαγελοῦσα τὰ γεγονότα.

Ασκήσεις

1. φεύγων : μετοχή αορίστου β' →
2. κατασχών : γ' ενικό οριστικής του ίδιου χρόνου →
3. ἔλαβεν : εγκλιτική αντικατάσταση
4. τῶν νεῶν : να κλιθεῖ στον αντίθετο αριθμό
5. ἀπέπλευσε : να κλιθεῖ η προστακτική του ίδιου χρόνου

- ἀγνοια, φθόριο, ανοχή, κατειλημμένος

Οι ενέργειες του Λύσανδρου μετά τη νίκη και η δίκη των αιχμαλώτων

[30] Λύσανδρος δέ τās τε ναῦς καί τούς αιχμαλώτους καί τᾶλλα πάντα εἰς Λάμψακον ἀπήγαγεν, ἔλαβε δέ καί τῶν στρατηγῶν ἄλλους τε καί Φιλοκλέα καί Ἀδείμαντον. Ἦι δ' ἡμέρα ταῦτα κατειργάσατο, ἔπεμψε Θεόπομπον τόν Μιλήσιον ληστήν εἰς Λακεδαίμονα ἀπαγγελοῦντα τά γεγονότα, ὅς ἀφικόμενος τριταῖος ἀπήγγειλε.

Ἀσκήσεις

1. ἀπήγαγε, κατειργάσατο, ἀπήγγειλε : εγκλιτική αντικατάσταση

2. ληστήν, ναῦς, ἡμέρα, αιχμαλώτους : να γραφεί η δοτική πληθυντικού

[31] Μετά δέ ταῦτα Λύσανδρος ἀθροίσας τούς συμμάχους ἐκέλευσε βουλευέσθαι περί τῶν αἰχμαλώτων. Ἐνταῦθα δὴ κατηγορίαι ἐγίνοντο πολλαί τῶν Ἀθηναίων, ἃ τε ἤδη παρενομήκεσαν καὶ ἃ ἐψηφισμένοι ἦσαν ποιεῖν, εἰ κρατήσειαν τῇ ναυμαχίᾳ, τὴν δεξιάν χεῖρα ἀποκόπτειν τῶν ζωγρηθέντων πάντων, καὶ ὅτι λαβόντες δύο τριήρεις, Κορινθίαν καὶ Ἀνδρίαν, τούς ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πάντας κατακρημνίσειαν. Φιλοκλῆς δ' ἦν στρατηγός τῶν Ἀθηναίων, ὅς τούτους διέφθειρεν.

[32] Ἐλέγετο δέ καὶ ἄλλα πολλά, καὶ ἔδοξεν ἀποκτεῖναι τῶν αἰχμαλώτων ὅσοι ἦσαν Ἀθηναῖοι πλὴν Ἀδειμάντου, ὅτι μόνος ἐπελάβετο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ περὶ τῆς ἀποτομῆς τῶν χειρῶν ψηφίσματος· ἠτιάθη μέντοι ὑπὸ τινῶν προδοῦναι τὰς ναῦς. Λύσανδρος δέ Φιλοκλέα πρῶτον ἐρωτήσας, ὅς τούς Ἀνδρίους καὶ Κορινθίους κατεκρημνισε, τί εἶη ἄξιός παθεῖν ἀρξάμενος εἰς Ἑλληνας παρανομεῖν, ἀπέσφαξεν.

Ἀσκήσεις

1. ἀθροίσας, ἀρξάμενος : να γραφούν οι μετοχές των υπόλοιπων χρόνων, στη φωνή όπου βρίσκεται ο καθένας.

2. ἐκέλευσε, ἐψηφισμένοι ἦσαν : χρονική αντικατάσταση

3. βουλεύεσθαι, ἀποκόπτειν : τα απαρέμφατα των υπόλοιπων χρόνων

4. κρατήσειαν, διέφθειρε, ἀπέσφαξεν, ἐπελάβετο : εγκλιτική αντικατάσταση

5. ἐκκλησία, ψηφίσματος, χειρῶν, ἄνδρας : να γραφεί η δοτική πληθυντικού

- γενέθλια, εγκρατής, παράλογος, πατροκτόνος, διχοτόμος, αρχηγός, αντιπάθεια

Ξενοφώντος «Ἑλληνικά», Κεφάλαιο 2, παράγραφοι 1 -4

Οι στρατιωτικές και πολιτικές ενέργειες του Λύσανδρου στην περιοχή του Ελλησπόντου μετά τη δίκη και την εκτέλεση των Αθηναίων αιχμαλώτων

ΚΕΦ. 2 [1]

Ἐπεὶ δὲ τὰ ἐν τῇ Λαμψάκῳ κατεστήσατο, ἔπλει ἐπὶ τὸ Βυζάντιον καὶ Καλχηδόνα.

Οἱ δ' αὐτὸν ὑπεδέχοντο, τοὺς τῶν Ἀθηναίων φρουροὺς ὑποσπόνδους ἀφέντες.

Οἱ δὲ προδόντες Ἀλκιβιάδῃ τὸ Βυζάντιον τότε μὲν ἔφυγον εἰς τὸν Πόντον,

ἕστερον δ' εἰς Ἀθήνας καὶ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι.

Ἀσκήσεις

1. ἔπλει : να γίνει εγκλιτική αντικατάσταση στον ενεστώτα.

2. ὑπεδέχοντο : χρονική αντικατάσταση

3. ἔφυγον, ἐγένοντο : εγκλιτική αντικατάσταση

- σταθμός, ξενοδοχείο, έφεση, αντίδωρο, νεογνό → ετυμολογική σύνδεση

[2] Λύσανδρος δὲ τοὺς τε φρουροὺς τῶν Ἀθηναίων καὶ εἴ τινα που ἄλλον ἴδιοι Ἀθηναῖον, ἀπέπεμπεν εἰς τὰς Ἀθήνας, διδοὺς ἐκεῖσε μόνον πλέουσιν ἀσφάλειαν, ἄλλοθι δ' οὐ, εἰδὼς ὅτι ὅσω ἂν πλείους συλλεγῶσιν εἰς τὸ ἄστυ καὶ τὸν Πειραιᾶ, θᾶπτον τῶν ἐπιτηδείων ἔνδειαν ἔσεσθαι. Καταλιπὼν δὲ Βυζαντίου καὶ Καλχηδόνος Σθενέλαον ἄρμοστήν Λάκωνα, αὐτὸς ἀποπλεύσας εἰς Λάμψακον τὰς ναῦς ἐπεσκεύαζεν.

Ἀσκήσεις

1. ἀπέπεμπεν, ἐπεσκεύαζε : χρονική αντικατάσταση
2. ἴδιοι, συλλεγῶσι : εγκλιτική αντικατάσταση
3. καταλιπὼν : να κλιθεῖ η προστακτική του ίδιου χρόνου
4. ἄρμοστήν, τὰς ναῦς : να κλιθούν στον αριθμό όπου βρίσκονται
5. ειδίκευση, ιστορικός, λογοθεραπεία → ετυμολογική συγγένεια

Η αναγγελία της καταστροφής στους Αιγός Ποταμούς

[3] Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις τῆς Παράλου ἀφικομένης νυκτὸς ἐλέγετο ἡ συμφορὰ, καὶ οἰμωγὴ ἐκ τοῦ Πειραιῶς διὰ τῶν μακρῶν τειχῶν εἰς ἄστυ διῆκεν, ὁ ἕτερος τῶ ἑτέρῳ παραγγέλλων· ὥστ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς οὐδεὶς ἐκοιμήθη, οὐ μόνον τοὺς ἀπολωλότας πενθοῦντες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἔτι αὐτοὶ ἑαυτοῦς, πείσεσθαι νομίζοντες οἷα ἐποίησαν Μηλίους τε Λακεδαιμονίων ἀποίκους ὄντας, κρατήσαντες πολιορκία, καὶ Ἰστιαίας καὶ Σκιωναίους καὶ Τορωναίους καὶ Αἰγινήτας καὶ ἄλλους πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων.

[4] Τῇ δ' ὕστεραία ἐκκλησίαν ἐποίησαν, ἐν ἣ ἔδοξε τοὺς τε λιμένας ἀποχωῶσαι πλὴν ἑνὸς καὶ τὰ τεῖχη εὐτρεπίζειν καὶ φυλακὰς ἐφιστάναι καὶ τᾶλλα πάντα ὡς εἰς πολιορκίαν παρασκευάζειν τὴν πόλιν.

Ἀσκήσεις

1. νυκτός, τειχῶν, Ἑλλήνων, τοὺς λιμένας, φυλακάς, τὴν πόλιν : να γραφεῖ ἡ δοτικὴ πληθυντικῆς
2. ἐκοιμήθη, ἔδοξε : εγκλιτικὴ ἀντικατάσταση
3. κρατέω, -ῶ : να γραφεῖ το γ' ἐνικό του ἐνεστώτα σε ὅλες τις εγκλίσεις
4. παρασκευάζειν : τα ἀπαρέμφατα τῶν υπόλοιπων χρόνων
5. πανωλεθρία, αυτοκράτορας, ἰκανός → ἐτυμολογικὴ συγγένεια

Βιβλίο 2, Κεφάλαιο 2, 16- 23

- Ο ρόλος και οι ελιγμοί του Θηραμένη
- Οι αποφάσεις της Σπάρτης και η παράδοση της Αθήνας

[16] Τοιούτων δὲ ὄντων (τῶν πραγμάτων) Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ὅτι εἰ βούλονται αὐτὸν πέμψαι παρὰ Λύσανδρον, εἰδὼς ἥξει Λακεδαιμονίους πότερον ἔξανδραποδίσασθαι τὴν πόλιν βουλόμενοι ἀντέχουσι περὶ τῶν τειχῶν ἢ πίστεως ἔνεκα. Πемφθεῖς δὲ διέτριβε παρὰ Λυσάνδρῳ τρεῖς μῆνας καὶ πλείω (χρόνον), ἐπιτηρῶν ὅποτε Ἀθηναῖοι ἔμελλον διὰ τὸ ἐπιλελοιπέναι τὸν σῖτον ἅπαντα ὅ,τι τις λέγοι ὁμολογήσειν.

Ασκήσεις

1.

βούλονται				βούλεσθαι	
	-	πέμψειν	πέμψαι		-
ὁμολογεῖ				ὁμολογεῖν	
διατρίβει	διέτριβε				
ἐπέμφθης				πεμφθῆναι	
εἶπεν				εἶπεῖν	

2.

- μῆνας : δοτική πληθυντικού → μηνί ή μήνοις
- πίστεως : αιτιατική ενικού → πίστην ή πίστιν
- τειχῶν : αιτιατική πληθυντικού → τείχη ή τείχοι
- ἐκκλησία : ονομαστική πληθυντικού → ἐκκλησίαι ή ἐκκλησίες

3. ιστορία, εμποδίζω, προεξοχή, λιποτάκτης, πιθανός, κατάλογος → ετυμολογική συγγένεια

[17] Ἐπεὶ δὲ ἦκε τετάρτῳ μηνί, ἀπήγγειλεν ἐν ἐκκλησίᾳ ὅτι αὐτὸν Λύσανδρος τέως μὲν κατέχοι, εἶτα (δέ) κελεύοι εἰς Λακεδαίμονα ἰέναι ▪ (ἔλεγε) οὐ γὰρ εἶναι (αὐτός) κύριος ὧν ἐρωτῶτο ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ τοὺς ἐφόρους. Μετὰ ταῦτα ἠρέθη πρεσβευτῆς εἰς Λακεδαίμονα αὐτοκράτῳ δέκατος αὐτός.

[18] Λύσανδρος δὲ τοῖς ἐφόροις ἔπεμψεν ἀγγελοῦντα μετ' ἄλλων Λακεδαιμονίων Ἀριστοτέλην, φυγάδα Ἀθηναῖον ὄντα, ὅτι ἀποκρίναιτο Θηραμένει ἐκείνους κυρίους εἶναι εἰρήνης καὶ πολέμου.

[19] Ἐπεὶ δὲ Θηραμένης καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις ἦσαν ἐν Σελλασίᾳ, ἐρωτῶμενοι δὲ ἐπὶ τίνι λόγῳ ἤκοιεν εἶπον ὅτι (ἤκοιεν) αὐτοκράτορες περὶ εἰρήνης, μετὰ ταῦτα οἱ ἔφοροι καλεῖν ἐκέλευον αὐτούς. Ἐπεὶ δ' ἤκον, ἐκκλησίαν ἐποίησαν, ἐν ἣ ἀντέλεγον Κορίνθιοι καὶ Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐξαιρεῖν.

Ασκήσεις

1.

κελεύει		κελεύοι			
ἐρωτᾶται				ἐρωτᾶσθαι	
ἠρέθη				αἰρεθῆναι	
ἔπεμψεν	πέμψη				
καλοῦσι				καλεῖν	

2.

πρεσβευτής : δοτική πληθυντικού → πρεσβευταῖς ἢ πρέσβεσι

αὐτοκράτῳ : κλητική ενικού → αὐτοκράτορ ἢ αὐτοκράτῳ

τίνι (λόγῳ) : αιτιατική πληθυντικού → τίνας λόγους ἢ τίνες λόγους

τῶν Ἑλλήνων : δοτική ενικού → Ἑλληνεῖ ἢ Ἑλληνι

3. σχέδιο, ἀναίρεση, κλητήρας, ὁμοσπονδία → ετυμολογικὴ συγγένεια

[20] Λακεδαιμόνιοι δὲ οὐκ ἔφασαν πόλιν Ἑλληνίδα ἀνδραποδεῖν μέγα ἀγαθὸν εἰργασμένην ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις γενομένοις τῇ Ἑλλάδι, ἀλλ' ἐποιοῦντο εἰρήνην ἐφ' ᾧ τὰ τε μακρὰ τεῖχη καὶ τὸν Πειραιᾶ καθελόντας καὶ τὰς ναῦς πλὴν δώδεκα παραδόντας καὶ τοὺς φυγάδας καθέντας τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον νομίζοντας Λακεδαιμονίοις ἔπεσθαι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὅποι ἂν ἡγῶνται.

[21] Θηραμένης δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πρέσβεις ἐπανέφερον ταῦτα εἰς τὰς Ἀθήνας. Εἰσιόντας δ' αὐτοὺς ὄχλος περιεχεῖτο πολὺς, φοβούμενοι μὴ ἄπρακτοι ἦκοιεν ▪ οὐ γὰρ ἔτι ἐνεχώρει μέλλειν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολλυμένων τῷ λιμῷ.

[22] Τῇ δὲ ὑστεραία ἀπήγγελλον οἱ πρέσβεις ἐφ' οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιοῖντο τὴν εἰρήνην ▪ προηγόρει δὲ αὐτῶν Θηραμένης, λέγων ὡς χρὴ πείθεσθαι Λακεδαιμονίοις καὶ τὰ τεῖχη περιαιρεῖν. Ἀντειπόντων δὲ τινῶν αὐτῷ, πολὺ δὲ πλειόνων συνεπαινεσάντων, ἔδοξε δέχεσθαι τὴν εἰρήνην.

[23] Μετὰ δὲ ταῦτα Λύσανδρός τε κατέπλει εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ οἱ φυγάδες κατήσαν καὶ τὰ τεῖχη κατέσκαπτον ὑπ' αὐλητριδῶν πολλῇ προθυμίᾳ, νομίζοντες ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῇ Ἑλλάδι ἄρχειν τῆς ἐλευθερίας.

Ἀσκήσεις

1.

	ἡγῶνται				
		ποιοῖντο		ποιεῖσθαι	
ἀντεῖπον (γ' πληθ)					
δέχεσθαι	δέξεσθαι				-

κατέσκαπτο					
ἄρχειν	ἄρξειν				

2.

τά μακρά τείχη : δοτική πληθυντικού →

θάλατταν : αιτιατική πληθυντικού →

φυγάδες : αιτιατική ενικού →

τό πλήθος : δοτική ενικού →

3. πέδιλο, ἄγονος, εισηγητής, προσφορά, πανωλεθρία, ἄπιστος, φήμη → ετυμολογική συγγένεια

Η δίκη του Θηραμένη

[3.50] Ὡς δ' εἰπὼν ταῦτα ἐπαύσατο, καὶ ἡ βουλή δῆλη ἐγένετο εὐμενῶς ἐπιθορυβήσασα, γνοὺς ὁ Κριτίας ὅτι εἰ ἐπιτρέψοι τῇ βουλῇ διαψηφίζεσθαι περὶ αὐτοῦ, ἀναφεύξοιτο, καὶ τοῦτο οὐ βιωτὸν ἡγησάμενος, προσελθὼν καὶ διαλεχθεὶς τι τοῖς τριάκοντα ἐξῆλθε, καὶ ἐπιστῆναι ἐκέλευσε τοὺς τὰ ἐγχειρίδια ἔχοντας φανερῶς τῇ βουλῇ ἐπὶ τοῖς δρυφάκτοις.

- Ποια ἦταν ἡ ἀρχικὴ ἀντίδραση τῆς Βουλῆς σε ὅσα εἶπε ὁ Θηραμένης;
- Σε ποιες ἐνέργειες προέβη ὁ Κριτίας μόλις ἀντιλήφθηκε τὶς διαθέσεις τῆς Βουλῆς καὶ με ποια σκοπιμότητα;

[3.51] πάλιν δὲ εἰσελθὼν εἶπεν· Ἐγὼ, ὦ βουλή, νομίζω προστάτου ἔργον εἶναι οἴου δεῖ, ὃς ἂν ὄρων τοὺς φίλους ἐξαπατωμένους μὴ ἐπιτρέπη. καὶ ἐγὼ οὖν τοῦτο ποιήσω. καὶ γὰρ οἶδε οἱ ἐφεστηκότες οὗ φασιν ἡμῖν ἐπιτρέψειν, εἰ ἀνήσομεν ἄνδρα τὸν φανερῶς τὴν ὀλιγαρχίαν λυμαινόμενον. ἔστι δὲ ἐν τοῖς καινοῖς νόμοις τῶν μὲν ἐν τοῖς τρισχιλίοις ὄντων μηδένα ἀποθνήσκειν ἄνευ τῆς ὑμετέρας ψήφου, τῶν δ' ἔξω τοῦ καταλόγου κυρίους εἶναι τοὺς τριάκοντα θανατοῦν. ἐγὼ οὖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονὶ ἐξαλείφω ἐκ τοῦ καταλόγου, συνδοκοῦν ἅπασιν ἡμῖν. καὶ τοῦτον, ἔφη, ἡμεῖς θανατοῦμεν.

- Ποιὸν ρόλο διεκδικεῖ γιὰ τὸν εαυτό του ὁ Κριτίας; πῶς αὐτοσυστήνεται; Δικαιώνει ἡ πολιτικὴ του στάση τὸν ρόλο αὐτό;

- Πῶς παρακάμπτει τὴ Βουλή ὥστε νὰ ἀποκλεισθεῖ ἡ περίπτωση ἀθώωσης τοῦ Θηραμένης;
Πῶς κρίνετε τοὺς χειρισμούς του καὶ γενικότερα τὸ ἦθος του;

[3. 52] ἀκούσας ταῦτα ὁ Θηραμένης ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὴν ἐστίαν καὶ εἶπεν: Ἐγὼ δ', ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἰκετεύω τὰ πάντων ἐννομώτατα, μὴ ἐπὶ Κριτία εἶναι ἐξαλείφειν μήτε ἐμὲ μήτε ὑμῶν ὃν ἂν βούληται, ἀλλ' ὄνπερ νόμον οὗτοι ἔγραψαν περὶ τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ, κατὰ τοῦτον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ τὴν κρίσιν εἶναι.

[3. 53] καὶ τοῦτο μὲν, ἔφη, μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἄγνοῶ, ὅτι οὐδὲν μοι ἀρκέσει ὅδε ὁ βωμός, ἀλλὰ βούλομαι καὶ τοῦτο ἐπιδείξαι, ὅτι οὗτοι οὐ μόνον εἰσὶ περὶ ἀνθρώπους ἀδικώτατοι, ἀλλὰ καὶ περὶ θεοὺς ἀσεβέστατοι. ὑμῶν μέντοι, ἔφη, ὦ ἄνδρες καλοὶ κἀγαθοί, θαυμάζω, εἰ μὴ βοηθήσετε ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ ταῦτα γινώσκοντες ὅτι οὐδὲν τὸ ἐμὸν ὄνομα εὐεξαλειπτότερον ἢ τὸ ὑμῶν ἐκάστου.

-Τι προσπαθεῖ να αποδείξει ο Θηραμένης στον σύντομο λόγο του προς τους βουλευτές; Ποιες υποδείξεις τους απευθύνει; Γιατί δεν επιτυγχάνει τον σκοπό του μολονότι ο λόγος του είναι αρκετά πειστικός;
- Πώς χαρακτηρίζει τους Τριάκοντα και γιατί ;

[3. 54] ἐκ δὲ τούτου ἐκέλευσε μὲν ὁ τῶν τριάκοντα κῆρυξ τοὺς ἕνδεκα ἐπὶ τὸν Θηραμένην: ἐκεῖνοι δὲ εἰσελθόντες σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἡγουμένου αὐτῶν Σατύρου τοῦ θρασυτάτου τε καὶ ἀναιδεστάτου, εἶπε μὲν ὁ Κριτίας: Παραδίδομεν ὑμῖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονὶ κατακεκριμένον κατὰ τὸν νόμον: [3. 55] ὑμεῖς δὲ λαβόντες καὶ ἀπαγαγόντες οἱ ἕνδεκα οὐ δεῖ τὰ ἐκ τούτων πράττετε. ὡς δὲ ταῦτα εἶπεν, εἶλκε μὲν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ὁ Σάτυρος, εἶλκον

δὲ οἱ ὑπηρεταί. ὁ δὲ Θηραμένης ὥσπερ εἰκὸς καὶ θεοὺς ἐπεκαλεῖτο καὶ ἀνθρώπους καθορᾶν τὰ γινόμενα. ἡ δὲ βουλή ἡσυχίαν εἶχεν, ὁρῶσα καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς δρυφάκτοις ὁμοίους Σατύρῳ καὶ τὸ ἔμπροσθεν τοῦ βουλευτηρίου πλήρες τῶν φρουρῶν, καὶ οὐκ ἀγνοοῦντες ὅτι ἐγχειρίδια ἔχοντες παρήσαν.

[3. 56] οἱ δ' ἀπήγαγον τὸν ἄνδρα διὰ τῆς ἀγορᾶς μάλα μεγάλη τῇ φωνῇ δηλοῦντα οἷα ἔπασχε. λέγεται δ' ἐν ῥῆμα καὶ τοῦτο αὐτοῦ. ὡς εἶπεν ὁ Σάτυρος ὅτι οἰμώξειτο, εἰ μὴ σιωπήσειεν, ἐπήρετο: Ἄν δὲ σιωπῶ, οὐκ ἄρ', ἔφη, οἰμώξομαι; καὶ ἐπεὶ γε ἀποθνήσκειν ἀναγκαζόμενος τὸ κώνειον ἔπιε, τὸ λειπόμενον ἔφασαν ἀποκοτταβίσαντα εἰπεῖν αὐτόν: Κριτία τοῦτ' ἔστω τῷ καλῷ. καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἀγνοῶ, ὅτι ταῦτα ἀποφθέγματα οὐκ ἀξιόλογα, ἐκεῖνο δὲ κρίνω τοῦ ἀνδρὸς ἀγαστόν, τὸ τοῦ θανάτου παρεστηκότος μῆτε τὸ φρόνιμον μῆτε τὸ παιγνιῶδες ἀπολιπεῖν ἐκ τῆς ψυχῆς.

- *Παραδίδομεν ὑμῖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονὶ κατακεκριμένον κατὰ τὸν νόμον: Να σχολιάσετε το ἦθος του Κριτία με βάση το παραπάνω χωρίο.*
- *Ποια ἡ στάση τῆς Βουλῆς καὶ πὼς ερμηνεύεται;*
- *Ποια καταληκτικὴ κρίση εκφράζει ὁ Ξενοφώντας γιὰ τὸν Θηραμένη καὶ σὲ ποια στοιχεῖα τῆ στηρίζει;*

- Ξενοφώντας Ἑλληνικά

- Βιβλίο 2, κεφάλαιο 4, παράγραφοι 18-23

- Η αυτοθυσία του μάντη και η νίκη των δημοκρατικών (παράγρ. 18-19)
  - Οι παραινέσεις του κήρυκα Κλεόκριτου (παράγρ. 20-22)
  - Οι διαφωνίες και οι αποφάσεις των τρισχιλίων (παράγρ. 23)

Κείμενο -Μετάφραση

[18] Ταῦτα δ' εἰπὼν καὶ μεταστραφεὶς πρὸς τοὺς ἐναντίους, ἤσυχίαν εἶχε· καὶ γὰρ ὁ μάντις παρήγγελλεν αὐτοῖς μὴ πρότερον ἐπιτίθεσθαι, πρὶν [ἄν] τῶν σφετέρων ἢ πέσοι τις ἢ τρωθείη· «ἐπειδὴν μέντοι τοῦτο γένηται, ἡγησόμεθα μὲν», ἔφη, «ἡμεῖς, νίκη δ' ὑμῖν ἔσται ἐπομένοις, ἐμοὶ μέντοι θάνατος, ὥς γέ μοι δοκεῖ».

[19] Καὶ οὐκ ἐψεύσατο, ἀλλ' ἐπεὶ ἀνέλαβον τὰ ὄπλα, αὐτὸς μὲν ὥσπερ ὑπὸ μοίρας τινὸς ἀγόμενος ἐκπηδήσας πρῶτος ἐμπεσὼν τοῖς πολεμίοις ἀποθνήσκει, καὶ τέθαπται ἐν τῇ διαβάσει τοῦ Κηφισοῦ· οἱ δ' ἄλλοι ἐνίκων καὶ κατεδίωξαν μέχρι τοῦ ὀμαλοῦ. Ἀπέθανον δ' ἐνταῦθα τῶν μὲν τριάκοντα Κριτίας τε καὶ Ἰππόμαχος, τῶν δὲ ἐν Πειραιεῖ δέκα ἀρχόντων Χαρμίδης ὁ Γλαύκωνος, τῶν δ' ἄλλων περὶ ἑβδομήκοντα. Καὶ τὰ μὲν ὄπλα ἔλαβον, τοὺς δὲ χιτῶνας οὐδενὸς τῶν πολιτῶν ἐσκύλευσαν. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπεδίδοσαν, προσιόντες ἀλλήλοις πολλοὶ διελέγοντο.

[
20] Κλεόκριτος δὲ ὁ τῶν μυστῶν κῆρουξ, μάλ' εὐφωνος ὢν, κατασιωπησάμενος ἔλεξεν· «Ἄνδρες πολῖται, τί ἡμᾶς ἐξελαύνετε; τί ἀποκτεῖναι βούλεσθε; Ἡμεῖς γὰρ ὑμᾶς κακὸν μὲν οὐδὲν πώποτε ἐποιήσαμεν, μετεσχῆκαμεν δὲ ὑμῖν καὶ ιερῶν τῶν σεμνοτάτων καὶ θυσιῶν καὶ ἑορτῶν τῶν καλλίστων, καὶ συγχορευταὶ καὶ συμφοιτηταὶ γεγενήμεθα καὶ συστρατιῶται, καὶ πολλὰ μεθ' ὑμῶν κекινδυνεύκαμεν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἀμφοτέρων ἡμῶν σωτηρίας τε καὶ ἐλευθερίας.

[21] Πρὸς θεῶν πατρῶων καὶ μητρῶων καὶ συγγενείας καὶ κηδεστίας καὶ ἑταιρίας, πάντων γὰρ τούτων πολλοὶ κοινωνοῦμεν ἀλλήλοις, αἰδούμενοι καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους παύσασθε ἀμαρτάνοντες εἰς τὴν πατρίδα, καὶ μὴ πείθεσθε τοῖς ἀνοσιωτάτοις τριάκοντα, οἱ ἰδίων κερδέων ἕνεκα ὀλίγου δεῖν πλείους ἀπεκτόνασιν Ἀθηναίων ἐν ὀκτῶ μηνσὶν ἢ πάντες Πελοποννήσιοι δέκα ἔτη πολεμοῦντες.

[22] ἔξὸν δ' ἡμῖν ἐν εἰρήνῃ πολιτεύεσθαι, οὗτοι τὸν πάντων αἰσχιστόν τε καὶ χαλεπώτατον καὶ ἀνοσιώτατον καὶ ἔχθιστον καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις πόλεμον ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους παρέχουσιν. Ἄλλ' εὖ γε μέντοι ἐπίστασθε ὅτι καὶ τῶν νῦν ὑφ' ἡμῶν ἀποθανόντων οὐ μόνον ὑμεῖς ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἔστιν οὓς πολλὰ κατεδακρύσαμεν. Ὁ μὲν τοιαῦτα ἔλεγεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἄρχοντες καὶ διὰ τὸ τοιαῦτα προσακούειν τοὺς μεθ' αὐτῶν ἀπήγαγον εἰς τὸ ἄστυ.

[23] Τῇ δ' ὑστεραία οἱ μὲν τριάκοντα πάνυ δὴ ταπεινοὶ καὶ ἔρημοι συνεκάθηοντο ἐν τῷ συνεδρίῳ· τῶν δὲ τρισχιλίων ὅπου ἕκαστοι τεταγμένοι ἦσαν, πανταχοῦ διεφέροντο πρὸς ἀλλήλους. ὅσοι μὲν γὰρ ἐπεποιήκεσάν τι βιαιότερον καὶ ἐφοβοῦντο, ἐντόνως ἔλεγον ὡς οὐ χρεῖη καθυφίεσθαι τοῖς ἐν Πειραιεῖ· ὅσοι δὲ ἐπίστευον μηδὲν ἠδικηκέναι, αὐτοὶ τε ἀνελογίζοντο καὶ τοὺς ἄλλους ἐδίδασκον ὡς οὐδὲν δέοιντο τούτων τῶν κακῶν, καὶ τοῖς τριάκοντα οὐκ ἔφασαν χρῆναι πείθεσθαι οὐδ' ἐπιτρέπειν ἀπολλύναι τὴν πόλιν. Καὶ τὸ τελευταῖον ἐψηφίσαντο ἐκείνους μὲν καταπαῦσαι, ἄλλους δὲ ἐλέσθαι. Καὶ εἴλοντο δέκα, ἓνα ἀπὸ φυλῆς.

Βιβλίο 2. Κεφάλαιο 4. §37-43

Η τελική συμφιλίωση μεταξύ των δύο παρατάξεων και η αποκατάσταση της δημοκρατίας

[37] Ἐπεὶ μέντοι οὗτοι ᾤχοντο εἰς Λακεδαίμονα, ἔπεμπον δὴ καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ἐκ τοῦ ἄστεως λέγοντας ὅτι αὐτοὶ μὲν παραδιδόασιν καὶ τὰ τεῖχη ἃ ἔχουσι καὶ σφᾶς αὐτοὺς Λακεδαιμονίοις χρῆσθαι ὅ τι βούλονται· ἀξιοῦν δ' ἔφασαν καὶ τοὺς ἐν Πειραιεῖ, εἰ φίλοι φασὶν εἶναι Λακεδαιμονίοις, παραδιδόναι τὸν τε Πειραιᾶ καὶ τὴν Μουνιχίαν.

- Πῶς κρίνετε τις προτάσεις των ολιγαρχικῶν προς τους Λακεδαιμόνιους;

[38] Ἀκούσαντες δὲ πάντων αὐτῶν οἱ ἔφοροι καὶ οἱ ἔκκλητοι, ἐξέπεμψαν πεντεκαίδεκα ἄνδρας εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἐπέταξαν σὺν Πausανία διαλλάξαι ὅπη δύναντο κάλλιστα. Οἱ δὲ διήλλαξαν ἐφ' ᾧτε εἰρήνην μὲν ἔχειν ὡς πρὸς ἀλλήλους, ἀπιέναι δὲ ἐπὶ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστον πλην τῶν τριάκοντα καὶ τῶν ἑνδεκα καὶ τῶν ἐν Πειραιεῖ ἀρξάντων δέκα. Εἰ δὲ τινες φοβοῖντο τῶν ἐξ ἄστεως, ἔδοξεν αὐτοῖς Ἐλευσίνα κατοικεῖν.

- Πῶς ερμηνεύεται η μεσολάβηση του Pausanias για τη συμφιλίωση των δύο παρατάξεων;
- Ποιοι ἦταν οἱ τελικοὶ ὅροι της εἰρήνης και ποια η σημασία τους;

[39] Τούτων δὲ περανθέντων Pausanias μὲν διῆκε τὸ στράτευμα, οἱ δ' ἐκ τοῦ Πειραιῶς ἀνελθόντες σὺν τοῖς ὅπλοις εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἔθυσαν τῇ Ἀθηνᾶ. Ἐπεὶ δὲ κατέβησαν ἐκκλησίαν ἐποίησαν οἱ στρατηγοί, ἔνθα δὴ ὁ Θρασύβουλος ἔλεξεν·

[ὁ λόγος του Θρασύβουλου]

[40] Ὑμῖν, ἔφη, ᾧ ἐκ τοῦ ἄστεως ἄνδρες, συμβουλεύω ἐγὼ γινῶναι ὑμᾶς αὐτούς. Μάλιστα δ' ἂν γνοιήτε, εἰ ἀναλογίσαισθε ἐπὶ τίνι ὑμῖν μέγα φρονητέον ἐστίν, ὥστε

ἡμῶν ἄρχειν ἐπιχειρεῖν. Πότερον δικαιοτέροί ἐστε; Ἄλλ' ὁ μὲν δῆμος πενέστερος ὑμῶν ὢν οὐδὲν πώποτε ἔνεκα χρημάτων ὑμᾶς ἠδίκηκεν· ὑμεῖς δὲ πλουσιώτεροι πάντων ὄντες πολλὰ καὶ αἰσχροῦ ἔνεκα κερδέων πεποιήκατε. Ἐπεὶ δὲ δικαιοσύνης οὐδὲν ὑμῖν προσήκει, σκέψασθε εἰ ἄρα ἐπ' ἀνδρεία ὑμῖν μέγα φρονητέον·

[41] καὶ τίς ἂν καλλίων κρίσις τούτου γένοιτο ἢ ὡς ἐπολεμήσαμεν πρὸς ἀλλήλους; Ἀλλὰ γνώμη φαίητ' ἂν προέχειν, οἱ ἔχοντες καὶ τεῖχος καὶ ὄπλα καὶ χρήματα καὶ συμμάχους Πελοποννησίους ὑπὸ τῶν οὐδὲν τούτων ἐχόντων περιείληφθε; Ἄλλ' ἐπὶ Λακεδαιμονίοις δὴ οἶεσθε μέγα φρονητέον εἶναι; Πῶς, οἷγε ὥσπερ τοὺς δάκνοντας κύνας κλοιῶ δῆσαντες παραδιδόασιν, οὕτω κάκεῖνοι ὑμᾶς παραδόντες τῷ ἠδικημένῳ τούτῳ δήμῳ οἰχονται ἀπιόντες;

- Για ποιες αρετές δεν δικαιούνται να καυχώνται οι ολιγαρχικοί, κατά την άποψη του Θρασύβουλου, και για ποιους λόγους;
- Πώς διαρθρώνεται ο λόγος του και γιατί χρησιμοποιούνται αλληπάλληλα ερωτήματα;

[42] Οὐ μέντοι γε ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες, ἀξιῶ ἐγὼ ὢν ὁμωμόκατε παραβῆναι οὐδέν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις καλοῖς ἐπιδειξαι, ὅτι καὶ εὖορκοι καὶ ὄσιοί ἐστε. Εἰπὼν δὲ ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα, καὶ ὅτι οὐδὲν δέοι ταραττεσθαι, ἀλλὰ τοῖς νόμοις τοῖς ἀρχαίοις χρῆσθαι, ἀνέστησε τὴν ἐκκλησίαν.

[43] Καὶ τότε μὲν ἀρχὰς καταστησάμενοι ἐπολιτεύοντο· ὑστέρω δὲ χρόνῳ ἀκούσαντες ξένους μισθοῦσθαι τοὺς Ἐλευσῖνι, στρατευσάμενοι πανδημεὶ ἐπ' αὐτοὺς τοὺς μὲν στρατηγούς αὐτῶν εἰς λόγους ἐλθόντας ἀπέκτειναν, τοῖς δὲ ἄλλοις εἰσπέμφαντες τοὺς φίλους καὶ ἀναγκαίους ἔπεισαν συναλλαγῆναι. Καὶ ὁμόσαντες ὄρκους ἢ μὴν μὴ μνησικακήσειν, ἔτι καὶ νῦν ὁμοῦ τε πολιτεύονται καὶ τοῖς ὄρκοις ἐμμένει ὁ δῆμος.

Ασκήσεις

Χρονική αντικατάσταση :

λέγοντας					
			ἠδίκησεν		
			διήλλαξαν		
			ἀρξάντων		
πολιτεύονται					
ταράττεσθαι					

Εγκλιτική αντικατάσταση

ἐξέπεμψαν					
		φοβοῖντο			

Λεξιλογικές

1. Να γράψετε σύνθετα ουσιαστικά, ομόρριζα του ρήματος τάσσω/τάττω, με τις προθέσεις διά, ἐν, ἐπί, κατά, πρὸς, σύν και ὑπό.

2. Να γράψετε συνώνυμα των παρακάτω λέξεων -φράσεων, ομόρριζα του ρήματος πέμπω :

- εξευτελισμός :
- μεταβιβάζω για διεκπεραίωση :
- επιδεικτικός :
- σύνολο πλοίων που συμπλέουν :
- εξιλαστήριο θύμα :

3.

αξιόω, -ῶ	συνταγή
φημί	συνδιαλλαγή
ἐκπέμπω	φάση
διαλλάττω	παραπομπή
παραδίδωμι	τροφοδοσία
ἐπιτάττω	δωροδοκία
ἄρχω	προσιτός
ἀπέρχομαι / ἄπειμι	ισθμός
	ἀπότακτος
	αξιωματικός

Θουκυδίδου Ιστορία

Βιβλίο Γ' - Κεφάλαιο 70

1. Οί γάρ Κερκυραῖοι ἐστασιαζον, ἐπειδή οἱ αἰχμάλωτοι ἦλθον αὐτοῖς οἱ ἐκ τῶν περὶ Ἐπίδαμνον ναυμαχιῶν ὑπὸ Κορινθίων ἀφεθέντες, τῷ μὲν λόγῳ ὀκτακοσίων ταλάντων τοῖς προξένοις διηγγυημένοι, ἔργῳ δέ πεπεισμένοι Κορινθίοις Κερκυραν προσποιῆσαι. Καί ἔπρασσον οὗτοι, ἕκαστον τῶν πολιτῶν μετιόντες, ὅπως ἀποστήσωσιν Ἀθηναίων τὴν πόλιν.

2. Καί ἀφικομένης Ἀττικῆς τε νεῶς καὶ Κορινθίας πρέσβεις ἀγουσῶν καὶ ἐς λόγους καταστάντων ἐψηφίσαντο Κερκυραῖοι Ἀθηναίους μὲν ξύμμαχοι εἶναι κατὰ τὰ ξυγκείμενα, Πελοποννησίοις δέ φίλοι ὥσπερ καὶ πρότερον.

- ὑπὸ Κορινθίων ἀφεθέντες : ποια ἦταν τα κίνητρα της πράξης αυτής των Κορινθίων;
- ὀκτακοσίων ταλάντων : να αιτιολογήσετε αν το ποσό ήταν πραγματικό ή πλασματικό.
- Ποιο ρόλο ἐπαιξαν οι απελευθερωμένοι αἰχμάλωτοι και πῶς θα χαρακτηρίζατε τη δράση τους;
- λόγω μὲν...ἔργῳ δέ : να εξηγήσετε τη σημασία που έχει η αντίθεση για τη μέθοδο του ιστορικού.
- ἐψηφίσαντο Κερκυραῖοι Ἀθηναίους μὲν ξύμμαχοι εἶναι κατὰ τὰ ξυγκείμενα, Πελοποννησίοις δέ φίλοι ὥσπερ καὶ πρότερον : ποιοι λόγοι υπαγόρευσαν αυτή την απόφαση των Κερκυραίων; Πῶς κρίνετε τη στάση τους;
- Γιατί ἐπιζητούσαν την προσάρτηση της Κέρκυρας και οι Ἀθηναῖοι και οι Κορινθιοι; Πῶς ἐξηγείται το γεγονός της ταυτόχρονης ἀφίξης αθηναϊκού και κορινθιακού πλοίου;

3. Καί ὑπάγουσιν αὐτόν οὗτοι οἱ ἄνδρες ἐς δίκην, (ἦν γάρ Πειθίας ἐθελοπρόξενός τε τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦ δήμου προειστήκει) λέγοντες Ἀθηναίους τὴν Κερκυραν καταδουλοῦν.

4. Ὁ δὲ ἀποφυγῶν ἀνθυπάγει αὐτῶν τοὺς πλουσιωτάτους πέντε ἄνδρας, φάσκων τέμνειν χάρακας ἐκ τοῦ τε Διὸς τοῦ τεμένους καὶ τοῦ Ἀλκίνου- ζημία δὲ καθ' ἑκάστην χάρακα ἐπέκειτο στατήρ.

- Για ποιους λόγους οδήγησαν οι ολιγαρχικοί τον Πειθία σε δίκη; Πώς αντέδρασε ο Πειθίας;
- Να συγκρίνετε τις δύο κατηγορίες ως προς τα κίνητρα και το περιεχόμενό τους.

5. Ὀφλόντων δὲ αὐτῶν καὶ πρὸς τὰ ἱερά ἰκετῶν καθεζομένων διὰ πλῆθος τῆς ζημίας, ὅπως ταξάμενοι ἀποδῶσιν, ὁ Πειθίας (ἐτύγχανε γὰρ καὶ βουλῆς ὦν) πείθει ὥστε τῷ νόμῳ χρῆσασθαι.

6. Οἱ δ' ἐπειδὴ τῷ τε νόμῳ ἐξείργοντο καὶ ἅμα ἐπυνθανοντο τὸν Πειθίαν, ἕως ἔτι βουλῆς ἐστί, μέλλειν τὸ πλῆθος ἀναπείσειν τοὺς αὐτοὺς Ἀθηναίους φίλους τε καὶ ἐχθροὺς νομίζειν, ξυνίσταντό τε καὶ λαβόντες ἐγχειρίδια ἑξαπιναίως ἐς τὴν βουλήν ἐσελθόντες τὸν τε Πειθίαν κτείνουσι καὶ ἄλλους τῶν τε βουλευτῶν καὶ ἰδιωτῶν ἐς ἑξηκοντα· οἱ δὲ τινὲς τῆς αὐτῆς γνώμης τῷ Πειθίῳ ὀλίγοι ἐς τὴν Ἀττικὴν τριήρη κατέφυγον ἔτι παροῦσαν.

- Ποια αἰτία οδήγησαν τους ολιγαρχικούς σε πραξικόπημα; Ποιες συνθήκες οδήγησαν στη δολοφονία του Πειθία;

Λεξιλογικές ασκήσεις

- οφειλή, φήμη, τομή, ταμία, εγγύηση, εξόφληση, λαβή, προϊστάμενος, αποστάτης, τύχη, είσοδος, τεμάχια : με ποιες λέξεις του αρχαίου κειμένου συνδέονται ετυμολογικά;
- ἀποδῶσιν, ἐτύγχανε: να γράψετε τέσσερα ομόρριζα ουσιαστικά, απλά ή σύνθετα, για καθένα από τα ρήματα που σας δίνονται.
- ξυγκείμενα : αντικαταστήστε την πρόθεση με πέντε άλλες προθέσεις για να φτιάξετε σύνθετες λέξεις της νέας ελληνικής.

Κεφάλαια 71-73

Δράσαντες δὲ τοῦτο καὶ ξυγκαλέσαντες Κερκυραίους εἶπον ὅτι ταῦτα καὶ βέλτιστα εἶη καὶ ἥκιστ' ἂν δουλωθεῖεν ὑπ' Ἀθηναίων, τό τε λοιπὸν μηδετέρους δέχεσθαι ἀλλ' ἢ μιᾶ νηὶ ἡσυχάζοντας, τὸ δὲ πλέον πολέμιον ἡγεῖσθαι. Ὡς δὲ εἶπον, καὶ ἐπικυρῶσαι ἠνάγκασαν τὴν γνώμην.

- Δράσαντες δὲ τοῦτο καὶ ξυγκαλέσαντες Κερκυραίους : τι ἐπιδίωκαν με τὴν πράξιν τους οἱ ολιγαρχικοί; Ποια ἦταν τὰ βασικὰ στοιχεῖα τῆς ομιλίας τους πρὸς τὸν λαό;
- ἠνάγκασαν τὴν γνώμην : ποιεῖς ἦταν οἱ ἐπιπτώσεις τῆς ἐνέργειας αὐτῆς γιὰ τὴ λειτουργία τῆς δημοκρατίας; Ποιες ἀντιφάσεις ἐντοπίζετε στὴ στάση τους;
- Ποια γραμμὴ ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ἐπέβαλαν οἱ ολιγαρχικοί;

Πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας εὐθύς πρέσβεις περὶ τῶν πεπραγμένων διδάξοντας ὡς ξυνέφερε καὶ τούς ἐκεῖ καταπεφευγότας πείσοντας μηδὲν ἀνεπιτήδειον πράσσειν, ὅπως μὴ τις ἐπιστροφή γένηται.

[72.1] Ἐλθόντων δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τούς τε πρέσβεις ὡς νεωτερίζοντας ξυλλαβόντες, καὶ ὅσους ἔπεισαν, κατέθεντο ἐς Αἴγινα.

- Ποιὸς ἦταν ὁ σκοπὸς τῆς ἀποστολῆς πρεσβείας στὴν Ἀθήνα; Πέτυχε τὸν σκοπὸ τῆς καὶ γιατί;

Ἐν δὲ τούτῳ τῶν Κερκυραίων οἱ ἔχοντες τὰ πράγματα ἐλθούσης τριήρους Κορινθίας καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεων ἐπιτίθενται τῷ δήμῳ, καὶ μαχόμενοι ἐνίκησαν.

- Ποια ἐξέλιξη τοῦ πολέμου προδιαγράφει ἡ ἀφίξη τῶν πλοίων;

Αφικομένης δὲ νυκτὸς ὁ μὲν δῆμος ἐς τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως καταφεύγει καὶ αὐτοῦ ξυλλεγείς ἰδούθη, καὶ τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα εἶχον· οἱ δὲ τὴν τε ἀγορὰν κατέλαβον, οὐπερ οἱ πολλοὶ ᾤκουν αὐτῶν, καὶ τὸν λιμένα τὸν πρὸς αὐτῇ καὶ πρὸς τὴν ἠπειρον.

- Ποιες θέσεις καταλαμβάνουν οἱ δυο ἀντίπαλοι;

Τῇ δ' ὑστεραία ἠκροβολίσαντό τε ὀλίγα καὶ ἐς τοὺς ἀγροὺς περιέπεμπον ἀμφότεροι, τοὺς δούλους παρακαλοῦντές τε καὶ ἐλευθερίαν ὑπισχνόμενοι· καὶ τῷ μὲν δήμῳ τῶν οἰκετῶν τὸ πλῆθος παρεγένετο ξύμμαχον, τοῖς δ' ἑτέροις ἐκ τῆς ἠπείρου ἐπίκουροι ὀκτακόσιοι.

- ἐς τοὺς ἀγροὺς περιέπεμπον ἀμφότεροι : ποιοὺς οὖς σκοπὸς τῆς ἀποστολῆς καὶ ποια ἀποτελέσματα ἔφερε;
- Γιατί οἱ δούλοι τάχθηκαν στο πλευρό των δημοκρατικῶν;

Λεξιλογικὲς ἀσκήσεις

- Να συνθέσετε τὸ ρῆμα ἡγοῦμαι με τρεῖς προθέσεις καὶ νὰ σχηματίσετε ἀπὸ κάθε σύνθετο ἓνα παράγωγο οὐσιαστικό.
- λαμβάνω : νὰ συνθέσετε τὸ ρῆμα με ἕξι προθέσεις καὶ νὰ σχηματίσετε ἀπὸ κάθε σύνθετο ἓνα παράγωγο οὐσιαστικό.
- νικῶ, πέμπω, ἔχω : νὰ σχηματίσετε πέντε σύνθετα οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα.

Κεφάλαιο 74

[74.1] Διαλιπούσης δ' ἡμέρας μάχη αὐθις γίνεται καὶ νικᾷ ὁ δῆμος χωρίων τε

ἰσχύι καὶ πλήθει προὔχων. αἶ τε γυναῖκες αὐτοῖς τολμηρῶς ξυνεπελάβοντο

βάλλουσαι ἀπὸ τῶν οἰκιῶν τῶ κεράμω καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένουσαι τὸν θόρουβον.

- Για ποιους λόγους οι δημοκρατικοί κατόρθωσαν να νικήσουν τους αντιπάλους τους;
- Πώς χαρακτηρίζει ο ιστορικός τη στάση των γυναικών στη μάχη; Γιατί δίνει έμφαση στη συμμετοχή τους;
-

[74.2] Γενομένης δὲ τῆς τροπῆς περὶ δειλίην ὀψίαν, δείσαντες οἱ ὀλίγοι μὴ αὐτοβοεῖ

ὁ δῆμος τοῦ τε νεωρίου κρατήσειεν ἐπελθῶν καὶ σφᾶς διαφθείρειεν, ἐμπιπροᾶσι τὰς

οἰκίας τὰς ἐν κύκλῳ τῆς ἀγορᾶς καὶ τὰς ξυνοικίας, ὅπως μὴ ἦ ἔφοδος, φειδόμενοι

οὔτε οἰκείας οὔτε ἀλλοτρίας, ὥστε καὶ χρήματα πολλὰ ἐμπόρων κατεκαύθη καὶ ἡ

πόλις ἐκινδύνευσε πᾶσα διαφθαρεῖναι, εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ φλογὶ ἐπίφορος ἐς

αὐτήν.

- Σε ποιες ενέργειες προβαίνουν οι ολιγαρχικοί όταν αντιλαμβάνονται την επικράτηση των αντιπάλων τους; Πώς ερμηνεύονται οι ενέργειές τους αυτές;
- Μπροστά στον φόβο που προκαλεί ο κίνδυνος, το ένστικτο της αυτοσυντήρησης γίνεται πιο έντονο. Με ποια στοιχεία του κειμένου θα στηρίζατε αυτήν την άποψη;

[74.3] Καὶ οἱ μὲν παυσάμενοι τῆς μάχης ὡς ἑκάτεροι ἠσυχάσαντες τὴν νύκτα ἐν

φυλακῇ ἦσαν. καὶ ἡ Κορινθία ναῦς τοῦ δήμου κεκρατηκότος ὑπεξανήγετο, καὶ

τῶν ἐπικούρων οἱ πολλοὶ ἐς τὴν ἠπειρον λαθόντες διεκομίσθησαν.

- Με ποιες λέξεις αποδίδεται ο τρόπος αποχώρησης των υποστηρικτών των ολιγαρχικών;

Λεξιλογικές

- *διάλειμμα, λαθραίος, βλήμα, ελλιπής, λήθη, εισιτήριο, προκατάληψη, προσιτός* :
με ποιες λέξεις του κειμένου έχουν την ίδια ρίζα;
- *δήμος* : να γράψετε δέκα σύνθετα ομόρριζα στα νέα ελληνικά,
χρησιμοποιώντας τη δεδομένη λέξη είτε ως α', είτε ως β' συνθετικό.
- *κρατέω, -ῶ* : να εξηγήσετε τη σημασία της λέξης στα αρχαία ελληνικά.
- *νεώριον* < *ναῦς* + *ῶρα* = φροντίδα (από το ρήμα *ὄρω*) : ποια επιπλέον
ουσιαστικά της νέας ελληνικής μπορείτε να σκεφτείτε με το ίδιο
β' συνθετικό ;

Κεφάλαιο 75

- Η άφιξη του Αθηναίου στρατηγού Νικόστρατου
- Η όξυνση της αντιπαράθεσης των δύο παρατάξεων

[75.1] Τῇ δὲ ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ Νικόστρατος ὁ Διειτρέφους Αθηναίων στρατηγὸς παραγίγνεται βοηθῶν ἐκ Ναυπάκτου δώδεκα ναυσὶ καὶ Μεσσηνίων πεντακοσίοις ὀπλίταις· Εὐμβασίν τε ἔπρασσε καὶ πείθει ὥστε ξυγχωρῆσαι ἀλλήλοις δέκα μὲν ἄνδρας τοὺς αἰτιωτάτους κρῖναι, οἳ οὐκέτι ἔμειναν, τοὺς δ' ἄλλους οἰκεῖν σπονδὰς πρὸς ἀλλήλους ποιησαμένους καὶ πρὸς Αθηναίους, ὥστε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους νομίζειν.

- Με ποιες συγκεκριμένες ενέργειες και προτάσεις επιχείρησε ο Νικόστρατος να βοηθήσει;
- «δέκα μὲν ἄνδρας τοὺς αἰτιωτάτους κρῖναι, οἳ οὐκέτι ἔμειναν» : ποιοι νομίζετε ότι ήταν οι ἄνδρες αυτοί και γιατί τους προτείνει ο Νικόστρατος για να δικαστούν;

[75.2] Καὶ ὁ μὲν ταῦτα πράξας ἔμελλεν ἀποπλεύσεσθαι· οἳ δὲ τοῦ δήμου προστάται πείθουσιν αὐτὸν πέντε μὲν ναῦς τῶν αὐτοῦ σφίσι καταλιπεῖν, ὅπως ἦσόν τι ἐν κινήσει ὧσιν οἳ ἐναντίοι, ἴσας δὲ αὐτοὶ πληρώσαντες ἐκ σφῶν αὐτῶν ξυμπέμψειν.

- Τι αντιπρότειναν οι δημοκρατικοί και ποιοι λόγοι υπαγόρευσαν την πρότασή τους αυτή ;

[75.3] Καὶ ὁ μὲν ξυνεχώρησεν, οἳ δὲ τοὺς ἐχθροὺς κατέλεγον ἐς τὰς ναῦς. Λείσαντες δὲ ἐκεῖνοι μὴ ἐς τὰς Ἀθήνας ἀποπεμφθῶσι καθίζουσιν ἐς τὸ τῶν Διοσκόρων ἱερόν.

- Γιατί οι δημοκρατικοί θέλησαν να στρατολογήσουν στα πλοία τους πολιτικούς τους αντιπάλους;
- Πῶς αντιδρούν οι ολιγαρχικοί; ήταν δικαιολογημένη η αντίδρασή τους;

[75.4] Νικόστρατος δὲ αὐτοὺς ἀνίστη τε καὶ παρεμυθεῖτο. Ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν, ὁ δῆμος ὀπλισθεὶς ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ, ὡς οὐδὲν αὐτῶν ὕγιες διανοουμένων τῇ τοῦ μὴ ξυμπλεῖν ἀπιστία, τὰ τε ὄπλα

αὐτῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἔλαβε καὶ αὐτῶν τινὰς οἷς ἐπέτυχον, εἰ μὴ Νικόστρατος ἐκώλυσε, διέφθειραν ἄν.

- Πῶς ερμηνεύουν οι δημοκρατικοί την ἄρνηση των ολιγαρχικῶν να επιβιβαστοῦν στα πλοία; Ποιες προθέσεις εκδηλώνουν ως απάντηση στην ἄρνησή τους αυτή και ποιες από αυτές πραγματοποιοῦν;

[75.5] Ὅρῶντες δὲ οἱ ἄλλοι τὰ γινόμενα καθίζουσιν ἐς τὸ Ἡρῆιον ἰκέται καὶ γίνονται οὐκ ἐλάσσους τετρακοσίων. Ὁ δὲ δῆμος δείσας μὴ τι νεωτερίσωσιν ἀνίστησιν τε αὐτοὺς πείσας καὶ διακομίζει ἐς τὴν πρὸ τοῦ Ἡραίου νῆσον, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκεῖσε αὐτοῖς διεπέμπετο.

- Τι οδηγεί τους ολιγαρχικούς να καταφύγουν για δεύτερη φορά ως ἰκέτες στον ναό;
- «τὰ ἐπιτήδεια ἐκεῖσε αὐτοῖς διεπέμπετο»: τι φανερώνει η ἐνέργεια αὐτή σχετικά με τις διαθέσεις των δημοκρατικῶν;
- Να σκιαγραφήσετε την προσωπικότητα του Αθηναίου στρατηγού με βάση το κείμενο.

Λεξιλογικὴ ἀσκηση

- ἐκώλυσε, πληρώσαντες, οἰκεῖν: Να γράψετε ἀπὸ κάθε ρῆμα δύο παράγωγα ουσιαστικά με καταλήξεις -μα και -ση και να τα συνθέσετε, αν χρειάζεται, με την κατάλληλη πρόθεση, ὥστε να σχηματιστοῦν ἕξι εὐχρηστες στα νέα ελληνικά λέξεις.
- διακομίζειν: Να γράψετε πέντε παράγωγα ουσιαστικά και ἐπίθετα (απλά ἢ σύνθετα) ἀπὸ το ρῆμα κομίζω.

Κεφάλαια 76-78

Αφιξη του πελοποννησιακού στόλου με επικεφαλής τον Αλκίδα και Βρασίδα

[76] Τῆς δὲ στάσεως ἐν τούτῳ οὔσης τετάρτη ἢ πέμπτη ἡμέρα μετὰ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἐς τὴν νῆσον διακομιδὴν αἱ ἐκ τῆς Κυλλήνης Πελοποννησίων νῆες, μετὰ τὸν ἐκ τῆς Ἰωνίας πλοῦν ἔφορμοι οὔσαι, παραγίγνονται τρεῖς καὶ πενήκοντα· ἦρχε δὲ αὐτῶν Ἀλκίδας, ὅσπερ καὶ πρότερον, καὶ Βρασίδας αὐτῶ ξύμβουλος ἐπέπλει. Ὅρμισάμενοι δὲ ἐς Σύβοτα λιμένα τῆς ἠπείρου ἅμα ἔω ἐπέπλεον τῇ Κερκύρα.

- Πῶς κατά τη γνώμη σας επηρεάζει η άφιξη των Πελοποννησίων καθέναν από τους αντιπάλους;
- Πῶς εξηγείται ο αριθμός των σπαρτιατικῶν πλοίων που καταφθάνει;

Οι Κερκυραίοι με τους Αθηναίους ετοιμάζονται να παραταχθούν σε ναυμαχία κατά των Πελοποννησίων

[77] Οἱ δὲ πολλῶ θορύβῳ καὶ πεφοβημένοι τὰ τ' ἐν τῇ πόλει καὶ τὸν ἐπίπλου παρεσκευάζοντό τε ἅμα ἐξήκοντα ναῦς καὶ τὰς αἰεὶ πληρουμένας ἐξέπεμπον πρὸς τοὺς ἐναντίους, παραινούντων Ἀθηναίων σφᾶς τε ἔᾶσαι πρῶτον ἐκπλεῦσαι καὶ ὕστερον πάσαις ἅμα ἐκείνους ἐπιγενέσθαι. Ὡς δὲ αὐτοῖς πρὸς τοῖς πολεμίοις ἦσαν σποράδες αἱ νῆες, δύο μὲν εὐθύς ἠύτομόλησαν, ἐν ἑτέραις δὲ ἀλλήλοις οἱ ἐμπλέοντες ἐμάχοντο, ἦν δὲ οὐδεὶς κόσμος τῶν ποιουμένων. Ἰδόντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι τὴν ταραχὴν εἴκοσι μὲν ναυσὶ πρὸς τοὺς Κερκυραίους ἐτάξαντο, ταῖς δὲ λοιπαῖς πρὸς τὰς δώδεκα ναῦς τῶν Ἀθηναίων, ὧν ἦσαν αἱ δύο Σαλαμινία καὶ Πάραλος.

- Να περιγράψετε την κατάσταση που επικράτησε λίγο πριν από τη ναυμαχία και να εκθέσετε τα λάθη τακτικής των Κερκυραίων.

- Πώς εκμεταλλεύονται οι Σπαρτιάτες τα σφάλματα των Κερκυραίων;

Εσφαλμένη τακτική των Κερκυραίων

[78] Καὶ οἱ μὲν Κερκυραῖοι κακῶς τε καὶ κατ' ὀλίγας προσπίπτοντες ἐταλαιπώρουν τὸ καθ' αὐτούς. οἱ δ' Ἀθηναῖοι φοβούμενοι τὸ πλήθος καὶ τὴν περικύκλωσιν ἀθρόαις μὲν οὐ προσέπιπτον οὐδὲ κατὰ μέσον ταῖς ἐφ' ἑαυτοὺς τεταγμέναις, προσβαλόντες δὲ κατὰ κέρας καταδύουσι μίαν ναῦν. Καὶ μετὰ ταῦτα κύκλον ταξαμένων αὐτῶν περιέπλεον καὶ ἐπειρῶντο θορυβεῖν.

- Ποια τακτική ακολουθούν οι Αθηναῖοι και για ποιους λόγους ;

Υποχώρηση των Αθηναίων

Γνόντες δὲ οἱ πρὸς τοῖς Κερκυραίοις καὶ δείσαντες μὴ ὄπερ ἐν Ναυπάκτῳ γένοιτο, ἐπιβοηθοῦσι, καὶ γενόμεναι ἀθρόαι αἱ νῆες ἅμα τὸν ἐπίπλουν τοῖς Ἀθηναίοις ἐποιοῦντο. Οἱ δ' ὑπεχώρουν ἤδη πρῦμναν κρουόμενοι καὶ ἅμα τὰς τῶν Κερκυραίων ἐβούλοντο προκαταφυγεῖν ὅτι μάλιστα, ἑαυτῶν σχολῇ τε ὑποχωρούντων καὶ πρὸς σφᾶς τεταγμένων τῶν ἐναντίων. Ἡ μὲν οὖν ναυμαχία τοιαύτη γενομένη ἐτελεύτα ἐς ἡλίου δύσιν.

- Πώς αντιδρούν οι Σπαρτιάτες στην τακτική των Αθηναίων;
- Πότε και πώς λήγει η ναυμαχία; ποιος νομίζετε ότι υπερίσχυσε ουσιαστικά και γιατί;
- Η περιγραφή της ναυμαχίας από τον Θουκυδίδη αναδεικνύει την εξαιρετική εμπειρία και επιδεξιότητα των Αθηναίων στη θάλασσα και κάνει αισθητή τη σύγκυση που επικράτησε στο κερκυραϊκό στρατόπεδο. Να τεκμηριώσετε τα παραπάνω με συγκεκριμένες αναφορές κείμενο.

Λεξιλογική άσκηση

- διάστημα, πλοίαρχος, αναρχία, αποδιοπομπαίος, διάσπαρτος, διαταγή : με ποιες λέξεις του αρχαίου κειμένου έχουν την ίδια ρίζα;
- ἀθρόαις, προσέπιπτον, γνόντες : να γράψετε ομόρριζα ουσιαστικά και επίθετα στη νέα ελληνική.
- Να εντοπίσετε στο κείμενο γλωσσικές ιδιοτυπίες του Θουκυδίδη.

Κεφάλαιο 79

Καὶ οἱ Κερκυραῖοι δέισαντες μὴ σφίσιν ἐπιπλεύσαντες ἐπὶ τὴν πόλιν ὡς κρατοῦντες οἱ πολέμιοι ἢ τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἀναλάβωσιν ἢ καὶ ἄλλο τι νεωτερίσωσι, τοὺς τε ἐκ τῆς νήσου πάλιν ἐς τὸ Ἥραιον διεκόμισαν καὶ τὴν πόλιν ἐφύλασσαν. Οἱ δ' οὐκ ἐτόλμησαν πλεῦσαι ἐπὶ μὲν τὴν πόλιν κρατοῦντες τῇ ναυμαχίᾳ, ἔχοντες τρεῖς δὲ καὶ δέκα ναῦς τῶν Κερκυραίων ἀπέπλευσαν ἐς τὴν ἡπειρον, ὅθενπερ ἀνηγάγοντο. Τῇ δ' ὑστεραία οὐδὲν μᾶλλον ἐπέπλεον ἐπὶ μὲν τὴν πόλιν, καίπερ ὄντας ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ καὶ Βρασίδου παραινοῦντος Ἀλκίδα, ὡς λέγεται, ἰσοψήφου δὲ οὐκ ὄντος· ἀποβάντες ἐπὶ δὲ τὴν Λευκίμμην τὸ ἀκρωτήριον ἐπόρθουν τοὺς ἀγρούς.

- Σε ποια ψυχολογική κατάσταση βρίσκονται οι Κερκυραῖοι μετά τη ναυμαχία και πώς αντιδρούν;
- Ποια τακτική ακολουθεῖ ο Αλκίδας και πώς εξηγείται;

Κεφάλαιο 80

[80] Ὁ δὲ δῆμος τῶν Κερκυραίων ἐν τούτῳ περιδεῆς γενόμενος μὴ ἐπιπλεύσωσιν αἱ νῆες, τοῖς τε ἰκέταις ἦσαν ἐς λόγους καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅπως σωθήσεται ἡ πόλις, καὶ τινὰς αὐτῶν ἔπεισαν ἐς τὰς ναῦς ἐσβῆναι· προσδεχόμενοι γὰρ ὅμως τὸν ἐπίπλουν ἐπλήρωσαν τριάκοντα. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι δηώσαντες τὴν γῆν μέχρι μέσου ἡμέρας ἀπέπλευσαν, καὶ ὑπὸ νύκτα αὐτοῖς ἐφρυκτωρήθησαν προσπλέουσαι ἑξήκοντα νῆες Ἀθηναίων ἀπὸ Λευκάδος· ἃς ἀπέστειλαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ στρατηγὸν Εὐρυμέδοντα τὸν Θουκλέους πυνθανόμενοι τὴν στάσιν καὶ τὰς μετ' Ἀλκίδου ναῦς μελλούσας πλεῖν ἐπὶ Κέρκυραν.

- Ποια στάση τηρούν οι δημοκρατικοί μπροστά στον κίνδυνο που νιώθουν να τους απειλεῖ;
- Για ποιο λόγο ἦρθαν οι δημοκρατικοί σε διαπραγματεύσεις με τους

ολιγαρχικούς; Ποιο επιχείρημα χρησιμοποίησαν και ποιο αποτέλεσμα είχε;

- δηώσαντες τὴν γῆν : πού απέβλεπαν οι Πελοποννήσιοι με την ενέργειά τους αυτή;
- Ποια εἶδηση λαμβάνουν οι Σπαρτιάτες και με ποιον τρόπο;
- (79-80) συναίνεση, συμβατικός, εγκράτεια, αποκομιδή, συμμαχία.
- νύκτα, ἀπέπλευσαν, ἐσβαίνω, σῶζομαι : αντώνυμα στα αρχαία ελληνικά

Κεφάλαιο 81

[81] Οἱ μὲν οὖν Πελοποννήσιοι τῆς νυκτὸς εὐθύς κατὰ ἐκομίζοντο ἐπ' οἴκου παρὰ τὴν γῆν· καὶ ὑπερενεγκόντες τὰς ναῦς τὸν ἰσθμὸν Λευκαδίων, ὅπως μὴ ὀφθῶσιν, περιπλέοντες ἀποκομίζονται. Κερκυραῖοι δὲ αἰσθόμενοι τε τὰς Ἀττικὰς ναῦς προσπλεύσας τὰς τε τῶν πολεμίων οἰχομένας, λαβόντες ἐς τὴν πόλιν ἤγαγον τοὺς τε Μεσσηνίους ὄντας πρότερον ἔξω, καὶ τὰς ναῦς κελεύσαντες ἄς ἐπλήρωσαν περιπλεῦσαι ἐς τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα, ἐν ὧσιν περιεκομίζοντο, εἴ τινα λάβοιεν τῶν ἐχθρῶν, ἀπέκτεινον· καὶ ἐκ τῶν νεῶν ἐκβιβάζοντες ὅσους ἔπεισαν ἐσβῆναι ἀπεχρῶντο, ἐς τὸ Ἡραῖον τε ἐλθόντες ἔπεισαν ὡς πενήτην ἀνδρα τῶν ἰκετῶν δίκην ὑποσχεῖν καὶ κατέγνωσαν πάντων θάνατον. Οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἰκετῶν, ὅσοι οὐκ ἐπείσθησαν, ὡς ἐώρων τὰ γιγνόμενα, διέφθειρον ἐν τῷ ἱερῷ αὐτοῦ ἀλλήλους, καὶ ἐκ τῶν δένδρων τινὲς ἀπήγχοντο, οἱ δ' ἀνηλούντο ὡς ἕκαστοι ἐδύναντο. ἡμέρας τε ἑπτὰ, ἄς παρέμεινε ἀφικόμενος ὁ Εὐρυμέδων ταῖς ἐξήκοντα ναυσὶ, Κερκυραῖοι ἐφόνευον σφῶν αὐτῶν δοκοῦντας τοὺς ἐχθροὺς εἶναι, τὴν μὲν αἰτίαν ἐπιφέροντες τοῖς καταλύουσιν τὸν δῆμον, ἀπέθανον δὲ τινες καὶ ἰδίας ἔχθρας ἕνεκα, καὶ ἄλλοι ὑπὸ τῶν λαβόντων χρημάτων σφίσιν ὀφειλομένων· πᾶσά τε ἰδέα κατέστη θανάτου, καὶ οὐδὲν ὅτι οὐ ξυνέβη οἶον φιλεῖ ἐν τῷ τοιούτῳ γίγνεσθαι, καὶ ἔτι περαιτέρω. καὶ γὰρ πατὴρ παῖδα ἀπέκτεινε καὶ ἀπеспῶντο ἀπὸ τῶν ἱερῶν καὶ πρὸς αὐτοῖς ἐκτείνοντο, οἱ δὲ τινες καὶ ἀπέθανον ἐν τοῦ Διονύσου τῷ ἱερῷ περιοικοδομηθέντες.

- Οἱ μὲν οὖν Πελοποννήσιοι τῆς νυκτὸς εὐθύς κατὰ ἐκομίζοντο ἐπ' οἴκου παρὰ τὴν γῆν : ποια σημασία ἔχει ἡ συσσώρευση χρονικῶν καὶ τροπικῶν προσδιορισμῶν;
- Ποιες προφυλάξεις πήραν οι Πελοποννήσιοι κατὰ τὴν ἀναχώρησή τους;
- Ποιες εὐθύνες φαίνεται νὰ ἀποδίδει ὁ ἱστορικός στον Εὐρυμέδοντα γιὰ τὶς σφαγές;

- Να επισημάνετε ρήματα ή φράσεις που δηλώνουν θάνατο και να σχολιάσετε την εικόνα που αισθητοποιούν.
- Να αξιολογήσετε τη συμπεριφορά των δημοκρατικών.
- Σε ποιο γενικότερο συμπέρασμα καταλήγει ο Θουκυδίδης για τον εμφύλιο πόλεμο και πώς το τεκμηριώνει ;
- όφθῶσι : από το θέμα αυτό του ρήματος να γράψετε 5 ομόρριζα στα νέα ελληνικά.
- παρείσακτος, αναπλήρωση, αγχόνη, κατάσχεση, αποβάθρα, παραλήπτης, αφθαρσία, σύσπαση, κατανάλωση : ετυμολογική σύνδεση

Ενισχυτική διδασκαλία : Αρχαία Ελληνικά Α' Λυκείου

Φωνηεντόληκτα ρήματα

- Να γίνει εγκλιτική αντικατάσταση :

	οριστική	υποτακτική	ευκτική	προστακτική	απαρέμφατο	μετοχή
ᾠκοδόμησεν						
ἔξεκόμισαν						
συμβουλεύσης						
κατεστρέψαντο						

- Να γίνει χρονική αντικατάσταση :

	ενεστώτας	παρατ.	μέλλ.	αόριστος	παρακ.	υπερσ.
θηρεύειν						
ἀποκρούειν						
μνημονεύειν						
ἐκπαιδεύεσθαι						
συμβουλεύεσθαι						
ὁ θηρεύων						
ὁ ἀποκρούων						
ὁ μνημονεύων						
ὁ ἐκπαιδευόμενος						
ὁ συμβουλευόμενος						
ἀνεπαύετο						
ἐθύσαντο						

συγκινδυνεύεις						

Ενισχυτική διδασκαλία Α' Λυκείου

Παθητικός αόριστος και μέλλοντα : Ασκήσεις

- Να γίνει εγκλιτική αντικατάσταση στο πρόσωπο που ζητείται κάθε φορά στον παθητικό αόριστο :

	οριστ.	υποτ.	ευκτική	προστακτ.	απαρέμφ.	μετοχή
συλλέγομαι : <u>συνελέγην</u> (στο β' πληθυντικό)						
έξαιροῦμαι : <u>έξηρέθην</u> (στο γ' ενικό)						
ἀπολαμβάνομαι : <u>ἀπελήφθην</u> (στο β' ενικό)						
διαφαίνομαι : <u>διεφάνην</u> (στο γ' ενικό)						
καταγγέλλομαι : <u>κατηγγέλθην</u> (στο β' ενικό)						
ἀνεγείρομαι : <u>ἀνηγέροθην</u> (στο γ' πληθυντικό)						
ἀναπείθομαι : <u>ἀνεπείσθην</u> (στο β' πληθυντικό)						

- Με βάση το α' ενικό του παθητικού αορίστου, να σχηματίσετε το α' ενικό του παθητικού μέλλοντα, καθώς και το αντίστοιχο απαρέμφατο :

συνελέγην :

έξηρέθην :

ἀπελήφθην :

διεφάνην :

κατηγγέλθην :

ἀνηγέρθην :

ἀνεπίεσθην :

Ενισχυτική διδασκαλία Α' Λυκείου

Να αναγνωριστούν γραμματικά οι παρακάτω τύποι και να γραφεί ο καθένας στον αντίθετο αριθμό, στον ίδιο τύπο :

- ἐπιβουλεύσης →
- παύσαιτο →
- ἄκουσον →
- θεραπευέσθω →
- θεράπευσαι →
- θεραπεῦσαι →
- θεραπεύσαι →
- τετοξευκυῖα →
- θηρεύσειας →
- πεπαίδευσο →
- πεπαιδεῦσθαι →
- τετοξευμένος →